

Linum

Hösten 2015

Medlemstidning för
SKÅNELIN.

25 kr

**Lördagen den 3 oktober 2015
öppet hus på Skånes lincentrum i Knutstorp
kl. 11.00 -15.00.**

Ni är alla hjärtligt välkomna

Har du lin som behöver bråkas, skäktas eller häcklas ta med det!

Varför inte en stunds samvaro där vi diskuterar och delar
erfarenheter som berör lin?

Ta med fika.
Linhälsningar Karin

Linums redaktion:

Redaktör: Kristina Schlyter e - post:
K.schlyter@bredband.net
kmschlyter@gmail.com

Ansvarig utgivare: Karin Persson.

För de som inte har möjlighet att skicka manuskripten via e - post kan skicka
dessa till

Karin Persson, Strövägen 195, 291 95 Färlöv

Sponsorer

Sparbanken Syd

Här nedan kommer lite berättelser från våra medlemmars linodlingar 2015.

Den 15e maj bredsådde jag linfrön över en yta av 100 kvm, det kom regn några dagar därefter och linet grodde bra. Innan hade jag gödlat med ett mindre kväverikt pelleterat gödsel.

Snart kunde jag se resultatet av min sådd, det var ömsom glest ömsom väldigt tätt, det är svårt att bredså!

Vattnet drogs sent till den plats jag odlar på och linet fick klara sig på det regn som kom och jag rensade bort bland annat tistlar och vallmo.

Den 7e juli blommade så linet.

Blommorna vände sig mot solen och jag var glad som var där på första blomningsdagen.

Linet förgrenade sig på de ställen där det var glest sått och på de ställen det var väldigt tätt blev linet ganska klent och inte så högt.

7e augusti ryckte jag det första linet, och några dagar senare det mesta av det resterande.

Jag hängde det på tork på våra kaninstaket av hönsnät. Jag hade inte möjlighet att bygga egen hässja och att torka över hönsnät är inte idealiskt då frökapslarna trasslar in sig något.

Det blåste kraftigt, så linet torkade fort och en del frökapslar ramlade av i blåsten. Jag odlar i Västra Skrävlinge, Malmö, Stadsbruks arrende, nära Rosengård. Rötnigen får vänta

Ida Werner, Malmö

Linodling på Skoghús.

Efter avslutad linkurs på Knutstorp beslöt vi prova på linodling på vår gård Skoghús. Detta skedde på mark, som legat i träda i 40 år, i ett nerplockat venloväxthus. Jorden bearbetades av min make och det visade sig vara god odlingsjord för linodling. 100 kvadratmeter lin såddes i fyra rader med gångar mellan dessa. Linet växte bra och nådde en längd av 80-100 cm. Vi var oroliga att "våra råddjur" i vår skog skulle besöka odlingen. Men, endast vid ett par tillfällen fick linet besök och då hade råddjuren enbart promenerat genom linet.

Linnet rycktes när det var moget, samlades i buntar som hängdes upp på mannens anordning för torkning (se bild)

När linet torkat repades det och frön samlades in. Nu återstår resterande moment. För oss som inte provat på dessa tidigare kommer detta att bli spännande och lärorikt. Förhoppningsvis lyckas vi att få lin att spinna med framöver.

*vid pennan Wasti Birgersson,
Sven Ingvar Birgersson
Ooh Kristina Ignestam*

Linodling 2015

Inget år är det andra likt. Man planerar när man skall så. Det blir inte som man tänkt. Jag kunde inte så linet förrän den 7 maj. Det var ju så kallt. Det blåste fruktansvärt, för att kunna få det i jorden fick jag göra det med en trissa, som varit mina föräldrars. Sist den användes var nog någon gång på 1940-talet. Jag rengjorde den och där fanns några betade sockerbetsfrön, som jag petade ut. Man kom osökt att tänka på när man kröp på alla fyra för att gallra betor.

Jag sådde sorten Ilona. Så småningom kom linet upp. Sedan regnade det och så stod där vatten. Det lilla linstycket var på ungefär 100 kvm och låg vid en stengårdsgård vid en slänt. Ganska snart visade det sig att vildsvinen tog sig upp för slänten och gjorde en gång i linstycket.

I år var det inte brist på vatten, men däremot värme. Så kort lin har jag aldrig fått något år förut. Där var heller inga dubbla linstrån. Där vattnet stått blev linet kortare. Jag kan tänka mig att det var som när man odlade lin förr i tiden. Ingen konstgödning. Men fina fibrer blev det. Ryckningen gick i strålände väder och hjälp fick jag av IngBritt, Monika och

Britta.

När jag skulle rycka dagen efter upptäckte jag att de vilda svinen hade rotat där vi ryckt och travat runt lite i linet som var kvar. Tur var att min man kom till undsättning och hjälpte till att rycka upp det sista. Efter att linet torkat följde fröreningen. Jag brukar som alltid varje höst få linet tröskat, av min son Sven-Erik, när den övriga skörden, alltså korn vete och råg blivit tröskat och körts iväg till Lagerhuset. Det blev faktiskt i augusti. Det hade vi inte räknat med

Karin Persson

Lagom litet linfält

Vi sådde på Valdemardagen. Det ska ju vara ett långt kvinnonamn i kalendern vid sådden, men det går nog med ett långt mansnamn också. Långa vita linnekläder verkade opraktiskt men min dotter släppte ut sitt långa hår och vi gick med höga kliv över sådden. Man gör så gott man kan och tar till sig det av skrocken som passar, tänker jag. Min vän Mikael Lundquist lånar mig en bit jord och hjälpte mig med sådden

Mitt intresse för lin tog fart efter en resa i Japan 2014. Där jag lärde mig om traditionellt Japanskt textilhantverk, framförallt färgning med indigo, men också om silkesodllingen och hur de arbetar med en mängd olika olika växtfibrer. Där värderas hantverk och hantverkskunnande mycket högt men är liksom här på utdöende.

Lin är vår inhemska traditionella fiber och jag vill arbeta med den.

Lära mig den. Jag är uppvuxen i stan och har inte alla processer och tekniker med mig, även om jag alltid varit omgiven av textil, tyg o garn och skapat mycket för hand. Efter spinnkursen förstod jag att enda sättet att få tag på råmaterial är att odla själv. Fröna av sorten Natacha köpte jag av Karin Persson.

Groddplantan ser otroligt stark ut när den spränger sig upp gröna ränder genom den kraftiga jorden. Det är nog lite fel jordmån här, styv lera,, men det växer i alla fall

Linplantan är intensivt grön något ljusare än omgivande vall. Den ser frisk och uppstudsigt ut

Ogrärensning

Linblomman är otroligt vacker.

Jag provar mig fram och skördade i slutet av augusti. Det var en blåsig dag. Till min hjälp hade jag Madeleine och Mikael. Det gick lätt att dra upp plantorna med sina frasiga frökapslar i små fina knippen. Jorden lossnade lätt. Vi hängde det mesta i Gerd och Mikael's lada.

Några knippen tog jag hem till mitt köksfönster för att kunna njuta av dem på nära håll.

Nu väntar fortsättningen med linberedningsprocessen. Helt nytt för mig är det med blandad känsla av förväntan och ängslan som jag ser fram emot att lära alla stegen och få bästa resultat av mitt grundmaterial. Hur mycket garn blir det?

Jag vill väva en smal väv. 30 cm enkel tuskaft som de gör i japan till sina sommarkimono. Köpt varptråd med inslag av mitt eget odlade och handspunna lin. Sen arbeta med tyget i indigo och mina egna mönster. Hantverk är en långsam process. Med glädje och omsorg om varje steg får det färdiga arbetet en särskilt lyskraft som alltid finns kvar.

De längsta stråna är från rottrådar till frökapslar 80 cm. Inte så långa som jag hade hoppats.

Lena Palenius

SKÅNELIN HYR UT:

Häcklor (Gåva från H. Zienkiewicz familj) uthyres veckovis mot kvitto.

En avgift på 1500 kronor erläggs om häcklorna ej är återlämnade på avtalad tid.

Rötningsbassäng, 14 dagar pris 200.

Kontakta Karin Persson ordf.

Besökare på Skånes Lincentrum

Vi har som bekant haft öppet offentligt fyra gånger nu i sommar.

Det har varit besökare från olika håll.

Ni vet väl om att som medlem i föreningen Skånelin har man fritt inträde, medan övriga får betala 40 kronor/person och barn kan komma in gratis i vuxens sällskap.

När jag skriver detta så har det hittills i år varit nästan 300 besökare.

Vi kan nämna att en buss på runt 40 personer och tre skolklasser som går i skolorna i Svalöv är bland besökarna, dessutom mindre grupper som bokat in sig. Läs gärna i vår gästbok på Skånes Lincentrum.

Karin Persson

LINFILMEN finns till uthyrning

Lånekostnad 200 kr varav 150 kr är dispositionsavgift som återfås vid returnerandet av filmen.

Filmen finns både som VHS eller DVD

Låna den hos Karin Persson
Ring 044-740 36 eller
Mobil 070-311 30 74

Lite från sommarens utställningar.

6 juni handdukar.

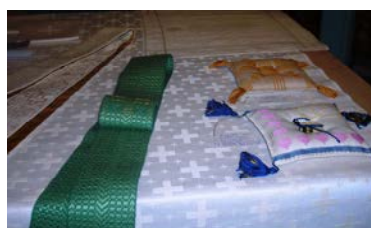

Foto Lena Palenius

Gunvor Johanssons kyrkliga textilier utförda i damast visades den 4 juli.

Banden = Stolor som används av prästen. Stolans färg varierar med de liturgiska färgerna . Vilken som används är beroende på vilken söndag det är.

Altardukar och ringkuddar

Längst bak dopservett med psalmen "Tryggare kan ingen vara" vävd i mitten

Elsa Persson visade sina damastalster 5 augusti.

Många intresserade besökare njöt av de vackra vävnaderna.

Tyvärr har jag inga fler foto.
Kristina Schlyter.

Jul var temat för årets sista utställning.

Foto IB Truedsson

Lin och vin

Årgångar att räkna med beroende på vädret med sol, regn, blåst och värme.

I en skrift som var med bland materialet som vi fick från Svalöv Weibull skall jag försöka göra en sammanfattning av vad Kåre Fröier skrev i ett särtryck ur Sveriges Utsädesförenings Tidskrift 1955. Under rubriken "Det använda sortmaterialet och dess viktigaste egenskaper."

Här räknas det upp olika linsorter och dess egenskaper i en mycket förkortad version.

Svalöfs Blendalin – en linje ur en gammal svensk lantstam från Svalöv, utkom i marknaden 1925, blåblommig, hög stjälklängd, lätt spinnbar, stark tåga. Vill lägga sig vid odling på kraftig jord
Svalöfs Herkuleslin, blåblommig ur ryskt lin utkom 1925, Robust strå, medelgod stråstyrka, fröskörd (för spånadslin) medelhög.

Concurrent, linje ur vitblommigt friesiskt lin uppdragen av en professor i Wageningen, Holland. Tillgänglig på marknaden 1929. Jämn och säker, medelhög fiberavkastning. Kan närmast hänföras till "kombinationslinsorterna", möjlig att odla även för oljeproduktion.
Svalöfs Gerdalin blåblommig. Officiellt salufört 1949. Korsning mellan ett vitblommigt italienskt oljelin och Herkuleslin, Stråstyvt och tillät att odlas på de kraftigare jordarna i södra Sverige utan risk för ligglin .

Formosa, vitblommig holländsk sort. Fiberkvaliteten inte god och finleken för ojämn för våra spinneriers krav. Kom ut 1949.

Svalöfs Margaretalin blåblommig. Utkom 1950. Mognar två till tre dagar senare än Gerda och Herkules. Odlingsområdet har begränsats till södra Sverige, men har givit goda och jämna resultat även under regnåren 1952 och 1954.

Svalöfs Kristinalin, blåblommig sort uppdragen av professor Granhall. Marknadsförd 1951. Det stråstyvaste linet hittills som dragits fram på Svalöv. Det mognar två till fyra dagar tidigare än Herkules. Ger säker och god skörd i Mellan och Nordsverige. Kristinalinet har

avgjort haft ledningen på småländska högländets bästa linjordar, såväl i avkastning som i kvalitet.

Wiera vitblommig holländsk sort. Motståndskraftig mot linbrand relativt tidig. En utpräglad intensivsort. Om odlingssäkerheten för linet pressade former kunde inga bestämda uttalanden göras.

Spånadslinet är en av våra årsmånskänsligaste grödor, kanske det känsligaste. Fiberproduktionens ekonomi är mycket starkt beroende av årgången. Gör man t.ex. en jämförelse med produktionen av vin med dess starkt differentierade årgångstyper. Så kan man med fullt ut lika rätt tala om olika "årgångar" av linfiber, teknologiskt sett.

Min helt privata fundering när jag läst igenom detta lilla häfte är, att i dag har jag tillgång till tre olika sorters lin. Henryk – vitblommigt- och de båda blåblommiga sorterna Ilona och Natasha. Men jag har ingen vetenskaplig uppgift var de olika sorterna passar bäst att odla och deras motståndskraft mot olika sjukdomar. Det finns heller ingen att fråga. Tänk så många sorters lin det fanns att tillgå. De var visserligen avsedda för storodling, men hade säkert gått att odla i mindre skala. Detta är en stor förlust för en framtida odling, som säkert kommer att behövas. Man får börja om från början igen.

Karin Persson

Klipp ur "Anvisningar till linodling"
Utgivna 1918 av Svenska Linberednings-
sällskapet.

Minnesregler för linodlare.

1. Välj lämplig, helst ogräsfri jord i god växtkraft
2. Bered jorden omsorgsfullt redan på hösten och undvik djupbearbetning på våren.
3. Spara vårfuktigheten genom att lättarfa efter hvarje fjäderharfning. Lättharfa äfven tidigast möjligt på våren!
4. Så linfröet så tidigt som möjligt och radså helst, då fröet lättare och jämnare kommer till groning, ogräsbekämpning underlättas och arbete inbesparas äfven vid skörden.
5. Låt ej linet bli öfvermoget, då fröför-lusten blir stor och linhalmen af mindre värde. Skörda dock ej tidigare än att fröet blir användbart.
6. Håll handsmåttan väl ordnade och skilda åt genom korsläge i bundtarna både vid skörden och senare vid repningen.
7. Se till, att såväl linhalmen som fröet i kapslarna är väl torrt vid inbärgningen.
8. Använd vid repningen lämplig repkam och utför arbetet i stående ställning. Linhalmen får ej tröskas.
9. Låt fröet kvarligga i kapslarna någon tid för att eftermogna. Utför sedan rensningsarbetet omsorgsfullt, då högre pris å varan erhålles.
10. Följ så långt möjligt de uti föreliggande anvisningar lämnade föreskrifterna angående linets behandling vid och efter skörden.

Ur samma skrift kan följande också läsas

Fördelar med linodlingen

Givetvis ser landtmannen i första hand på det direkt ekonomiska resultatet. Han bör ej förebrås därför. Så snart en odling visar sig lönande, sporrar den alltid till ökad intresse och större omsorg. Men vi böra ej

vara blinda för att linodlingen äfven är indirekt vinstgifvande genom de fördelar den i öfrigt bjuder odlaren.

Först bör då betraktas att linet är en ypperlig förfrukt i synnerhet för höstsäd. Ett tätt välutvecklat linbestånd lämnar jorden efter sig lucker och ogräsfri. Det blir ideallet för en önskad höstsådejord. Direktör Püschel, Hilvetihof, Oberschlesien som föregående år odlat lin å öfver 1500 ha, berättar, att det var just tillfölje det ökande skörderesultatet af hvete efter lin, jämfördt med annan förfrukt, som lockade honom att odla lin å större arealer redan före kriget.....

Linfröet lämnar oss den värdefulla linoljan. Pressåterstoden vid linoljeberedningen är linfrökakan äfven den eftersökt och värdefull. Linfröet som sådant är under nuvarande förhållande ett alltför dyrbart foder.

Hylsorna hafva stort fodervärde. I mald form kunna de sammanblandas med annat kraftfoder samt användas i både svinstall och kostall och är det dessutom ett äggläggningen befordrande hönsfoder. Mindrevärdigt slöfrö bör reserveras som foder åt kalvar och grisar. De bör dock före användningen kokas eller malas.

Kristina Schlyter

Rapport från en solig lördag i "Snapphanebygden"!

"Vi Väware i Skåne" samt Skånelin hade en gemensam studiedag, den 29 augusti.

Dagen började klockan 10:00 på Borgs Vävgarner AB, närmare bestämt i ett litet samhälle som heter Vittsjö, i Norra Skåne. "Företaget har anor tillbaka sedan år 1734, då det låg i universitetsstaden Lund."

Gott kaffe med tilltugg, trevlig presentation av företaget och en rundvandring i utställning och garnlager. Inte gjorde erbjudandet av 10 % rabatt på våra köp ont heller.

Vid tolvtiden var det dags att åka till värds-
huset i Vinslöv. Vi serverades rikligt med mat och dryck, därefter en dessert och kaffe. Det var jätte gott!

Sista anhalten för dagen var Norra Strö kyrka. Karin Persson, Skånelin var ciceron.

"Kyrkan i romansk stil uppfördes av sandhaltig kalksten i slutet av 1100-talet eller början av 1200-talet. Ursprungligen bestod den av långhus, lägre och smalare kor och halvrund absid, samt en fristående klockstapel. På 1400-talet fick kyrkan valv. 1837 skedde en större förändring av kyrkan."

Vackra takmålningar! Karin var mycket påläst och det var riktigt engagerande med all information som hon gav oss. Kyrkan har installerat skåp och lådor för förvaring av textilier m m. Riktigt gamla mässhakar etc finns i en "tempererad miljö" och kan då förvaras på ett tryggt sätt för framtiden!

Jag kan verkligen rekommendera ett besök i denna vackra kyrka, och om Karin Persson har tid och tillfälle att delta, så gör det säkert besöket ännu trevligare!

IB Truedsson

TEXTILSKÅPET

Det nya textilskåpet för förvaring av mässhakar, stolor och altardukar gavs tillfälle att beses. Det som de flesta blev imponerade av var de gamla 1600-tals och 1700-tals antependierna som egentligen är återbruk. Det som kan ses när man lyfter på luckorna i visnings-skåpet är en f.d. begravningsfana som tillhört släkten Rålamb. Den är vävd i sammet och så är det en krans applikerat på och runt om på kransen med jämna mellanrum ligger tunna band över. När den skulle göras vid, upptäcktes att där fanns initialer under, där har man markerat döda personer.

Så här ser en föremålsbeskrivning ut, och som gjorts av Britt-Marie Matsson och som arbetat på riksantikvarieämbetet. Det är det f.d. ljusröda numera brunröda antependiet som består av olika tygbitar som en gång i tiden varit en klänning, en tjuisig sådan kan man förmoda

Föremålsbeskrivning

Antependium i nu brunröd, tidigare ljusröd, sidenrips med invävt mönster i gulmetalltråd.

Det består av framsida och vänster sidostycke, höger sidostycke saknas. Ripssidenet har ett invävt mönster som sträcker sig över en del av ytan, övrig yta är omönstrad. Gulmetalltråden är av två olika slag som genom sina olikheter i uppbyggnad ger olika effekt. Den ena tråden består av skurna metall - lan tätt spunna över en slät tunn silkeskärna vilket ger en glansigare effekt genom att ljuset reflekteras på ett likartat sätt över hela ytan. Den andra tråden består av skurna metall - lan som är glesare spunna över en hårt snodd silkeskärna vilket ger en mattare effekt genom att ljuset reflekteras åt olika håll.

I detta skåp finns även altarduk, bokkudde och äldre mässhakar. Enligt stiftsantikvarien Heikki Ranta finns inget motsvarande någonstans i Sverige.

Många uttryckte stor tillfredsställelse med besöket i Norra Strö kyrka

Karin Persson

NOVEMBER

SKÅNEJUL

19–22 november

PLATS: Hässleholmmsgården,
Hovdalavägen 303, Hässleholm

Torsdag 19 nov kl. 13.00 –19.00

Fredag 20 nov kl 10,00 –18.00

Lördag 21 nov kl 10.00 –17.00

Söndag 22 nov kl 10.00 –17.00

LINAKTIVITETER

OKTOBER

3 oktober **Öppet Hus**

Tid kl 11.00 –15 .00

Plats Brydestuan—Skånes Lincentrum, Kågeröd. Följ skyltarna Skånes Lincentrum.

Medtag lin som du behöver bråka, skäkta eller häckla och egen fika,

Vill du bli medlem i Skånelin?

Skånelins syfte är;

- * att sprida information om spånads- och oljelin
- * att vara kontaktorgan för alla linvänner
- * att ge medlemmarna så goda villkor som möjligt vid bråkning och och skäkningsarbeten i föreningens "Brydestua"

Årsavgiften är 150 kr/ år samt 50 kr för varje övrig familjemedlem som vill vara med i föreningen.

Årsavgiften sätter du in på bankgiro 386—3008

Linfrö finns till salu.

Tre sorters frö finns till salu Natasja, Ilona samt vitblommiga Henryk
Tel. 044-740 36/0703 113 074

Ni hittar vår hemsida på
INTERNET!
www.skanelin.se

Här finns aktuell information och bilder från våra aktiviteter-

Vill du skicka e-post till någon i styrelsen ? Skriv
till:info@skanelin.se